

Temahandleplan for tobak 2023 - 2025

Indhold

Forord.....	3
Spor 1 – Fortsat indsats mod rygning	8
Spor 2 – Indsats mod snus.....	11
Spor 3 – Fremme af tobaksfrie miljøer	13

Forord

Tobak er en af de mest belastende risikofaktorer for folkesundheden i Danmark, og forkorter både levetiden og forværrer helbredet. Det betyder bl.a., at borgerne, der påvirkes af de skadelige effekter ved tobak, har ringere mulighed for at leve "det gode liv" med mange gode leveår.

Aabenraa Kommune er en del af visionen om Røgfri Fremtid 2030. I Sundhedsaftalen 2019-2023 for Region Syddanmark og de 22 kommuner er rygning et tema, hvor der er særligt fokus på "Et røgfrit Syddanmark". Regionen og kommunerne i Syddanmark har indgået et partnerskab med Røgfri Fremtid.

Røgfri Fremtid har et mål om en røgfri generation i 2030, og hovedbudskaberne med Røgfri Fremtid er, at:

- Børn og unge har ret til at vokse op uden røg, og sammen tager vi ansvar for, at det bliver muligt.
- Sammen vil vi skabe en røgfri fremtid, hvor flere børn og unge får bedre muligheder for at skabe sig et sundt og godt liv.
- Sammen vil vi sikre, at færre ryger, så færre bliver syge af tobaksrøg.

Da arbejdet med Røgfri fremtid startede, var det cigaretter, der var hovedudfordringen i forhold til de skadelige virkninger af tobak. Seneste data peger dog på en udvikling, hvor det samlede tobaksforbrug ikke falder, men at der sker en forskydning fra cigaretter mod snus og anden røgfri tobak. Dette ses særligt blandt de unge og i særdeleshed blandt unge mænd. Sundhedsprofil 2021 viste, at i Region Syddanmark brugte 10,7 % af unge mænd mellem 16 og 24 år røgfri tobak og nikotinprodukter dagligt.

Det betyder, at kommunens tobaksindsats er nødt til at være tostrengt: For det første skal arbejdet med at mindske og forebygge antallet af borgere, der ryger cigaretter, bibeholdes dvs. forebygge rygestart, understøtte røgfri miljøer og hjælp til rygestop. For det andet er der brug for en indsats, der skal skabe opmærksomhed omkring de nye udfordringer med røgfri tobak som snus. Eftersom snus er en forholdsvis ny udfordring i Danmark, er der ikke på samme måde som med indsatsen mod rygning en palette af indsatser, der kan tages i brug for at begrænse forbruget. Derfor vil kommunens tilgang primært bestå i at skabe opmærksomhed om de skadelige virkninger ved snus og andre former for røgfri tobak, ligesom der vil være fokus på at styrke indsatser, der har til formål at reducere udbredelsen af snus f.eks. i idrætsmiljøer.

Røgfri tobak kan inddeles i følgende tre grupper:

<p>Røgfri tobak (snus): Røgfri tobak er en gruppe af tobak, der går under forskellige betegnelser såsom snus, tyggetobak, tobakspastiller og skrå. Det skaber afhængighed og øger risikoen for at udvikle hjerte-kar-sygdomme og sår i munden.</p> <p>I samme kategori kan også placeres nikotinposer, på trods af de ikke indeholder tobak. De benyttes ved at blive placeret under læben i lighed med snus.</p> <p>Nikotin er et af de mest afhængighedsskabende stoffer, der findes og i teenageårene er man særligt sårbar over for nikotin, som mistænkes for at påvirke hjernens udvikling og svække hukommelses, indlærings- og koncentrationsevnen. Derudover er der mistanke om at brug af nikotinholdige produkter i en ung alder, kan fremkalde eller forværre psykiske sygdomme såsom angst og depression.</p>	<p>E-cigaretter: En e-cigaret eller elektronisk cigaret er et apparat, der indeholder en patron med væske (e-væske), et varmelegeme og et batteri. Tilsammen producerer de et produkt, der kan indåndes.</p> <p>Dampene fra e-cigaretter indeholder kemiske stoffer og partikler. Det er endnu ukendt, hvor skadeligt disse stoffer er, men der er fundet kræftfremkaldende og sundhedsskadelige stoffer, partikler og tungmetaller i dampen fra e-cigaretter.</p> <p>Forskning viser, at de almindeligste bivirkning i mundhule og svælg er tørhed, irritation og hoste, men stadig mere forskning tyder på, at e-cigaretter kan øge risiko for tandsygdomme og komplikationer.</p>	<p>Vandpibe: Ved en vandpibe opvarmes fugtet tobak med kul, og røgen filtreres ned gennem vandet. Røgen fra vandpibe indeholder samme giftstoffer, som findes i cigaretter, samt giftstoffer fra forbrænding af kul. Mængden af røg, som inhaleres i ét sug fra en vandpibe, svarer ca. til mængden af røg fra én cigaret.</p> <p>Vandpiberygning er således ikke røgfri som snus, men mange opfatter røgen som mindre skadelig, da den filtreres gennem vand. Vandet renser dog ikke røgen for skadelige stoffer, men gør den derimod køligere og nemmere at ryge og trække ned i lungerne.</p>
--	--	--

Hvorfor er handling vigtig?

Aabenraa Kommunes indsats mod tobak medvirker til at skabe et sundt liv og fremme af trivsel for alle aldersgrupper:

- Tobak er den enkeltstående faktor, der påvirker folkesundheden mest.
- Hvert år dør ca. 13.600 danskere af rygerelateret sygdom. Ca. 900 danskere dør årligt som følge af passiv rygning.
- Mænd, som er eksrygere, smårygere eller storrygere, lever i gennemsnit hhv. 2,8 år, 6,1 år og 11 år kortere end mænd, som aldrig ryger. Kvinder, som er eksrygere, smårygere eller storrygere, lever i gennemsnit henholdsvis 2,6 år, 6,1 år og 10,1 år kortere end kvinder, der aldrig ryger.
- En gennemsnitskommune med 59.000 indbyggere betaler estimeret 44 mio. kr. årligt i kommunal medfinansiering for behandling af sygdomme relateret til rygning blandt rygere og eksrygere.
- Blandt eksrygere og rygere er der årligt et ekstra produktionstab for samfundet som følge af rygning på estimeret 39 mia. kr. på grund af sygefravær, førtidspension og tidlig død.
- Røgfri tobak øger risikoen for kræft i bugspytkirtel, spiserør og mundhule.
- Snus er skadeligt for mundsundheden og giver permanente skader i mundslimhinden og får tandkødet til at trække sig tilbage, hvilket øger risikoen for tandsygdomme.

Udfordringens omfang

Af Sundhedsprofilen 2021 fremgår det, at der i Aabenraa Kommune er:

- 7.300 daglige rygere.
- 2.800 storrygere, der ryger mere end 15 cigaretter dagligt.
- 2.500 ikke-rygere, der udsættes for passiv rygning mere end en halv time dagligt.
- Andelen af daglige rygere er større i Aabenraa Kommune sammenlignet med regions- og landsgennemsnittet, mens andelen af storrygere i Aabenraa Kommune er en smule under regionsgennemsnittet, men højere end landsgennemsnittet.
- 73,1 % af unge, der ryger fast, begyndte at ryge før de fyldte 18 år.
- På landsplan ønsker 73,7 % dagligrygere at stoppe med at ryge.

Røgfri tobak (f.eks. snus, tyggetobak og nikotinposer)

- I Aabenraa Kommune anvender 10,7 % af drenge i alderen 16-24 år røgfri tobak dagligt, mens det gælder for 3,1 % af pigerne i denne aldersgruppe.

E-cigaretter

- 4,6 % af borgerne i Region Syddanmark ryger dagligt e-cigaretter.

Som data indikerer, udgør snus den største udfordring i forhold til røgfri tobak, og der tegner sig et klart billede i sundhedsprofilen af, at snus er mest udbredt blandt de unge.

Det er ulovligt at sælge snus i Danmark, men butikker må godt sælge tyggetobak, der indeholder stort set det samme som snus, men hvor posen tygges for at kunne optage indholdet. Snus må dog gerne importeres til privat forbrug.

I denne temahandleplan vil der blive brugt fællesbetegnelsen snus i stedet for røgfri tobak. Betegnelsen vil dække over snus, tyggetobak og nikotinposer. Årsagen til dette er dels at nikotinposer ikke indeholder tobak og dels at det alle er produkter, der særligt florerer blandt de unge. Endvidere viser

Sundhedsstyrelsens undersøgelse omkring brug af røgfri tobak- og nikotinprodukter blandt unge, at de unge selv placerer snus, tyggetobak og nikotinposer i samme kategori. Produkterne er ligeledes kategoriseret sammen i Sundhedsprofil 2021.

Aabenraa Kommunes Sundhedspolitik

Aabenraa Kommune ønsker at yde en positiv indvirkning på borgernes valg i forhold til sundhed og livsstil. Det handler om at opbygge sunde vaner hos børnene, hjælpe de unge til at undgå dårlige vaner og støtte de voksne, der gerne vil ændre deres vaner for at få en sundere livsstil.

Det gode liv – Udviklingsstrategi 2035

I kommunens udviklingsstrategi er der en vision om sunde og aktive fællesskaber for alle, da fysisk og mental sundhed på mange måder er kernen i det gode liv. I Aabenraa Kommune vil vi skabe gode rammer, der gør det let og naturligt for alle at træffe det sunde valg i deres hverdagsliv.

Røgfri Fremtid 2030

Aabenraa Kommune indgår i partnerskabet med Røgfri Fremtid og vil i samarbejde med resten af partnerskabet arbejde målrettet for at i 2030:

- Begynder ingen børn og unge at anvende tobaksprodukter.
- Anvendes tobaksprodukter af max 5% af befolkningen.

FNs verdensmål

Temahandleplanen for tobak understøtter FN's verdensmål 3 om sundhed og trivsel og målsætningen om, at inden 2030 skal tidlig dødelighed som følge af ikke-smitsomme sygdomme reduceres med en tredjedel gennem forebyggelse og behandling. Samtidig skal mental sundhed og trivsel fremmes. Ikke-smitsomme sygdomme er f.eks. hjerte-kar-sygdomme, kræft og KOL, hvor brugen af tobak øger risikoen for at blive ramt af disse.

Oversigt over spor

Den største effekt af tobaksforebyggende arbejde opleves, når der iværksættes indsatser på flere niveauer, og der ydes en flerstrengt indsats. De centrale spor i en effektiv tobaksforebyggelse er fortsat indsats mod rygning, indsats mod snus og indsatsen for at skabe tobaksfrie miljøer.

Disse tre spor skal medvirke til at skabe en tobaksfri norm og denormalisering af rygning. Denormalisering af rygning er vigtigt for at forebygge rygestart og opstart med snus blandt børn og unge. Eksponeringen for en kultur, hvor brugen af tobak er normalt, forventes at medføre, at flere starter og bliver ved med at anvende tobak. Herudover vil tobaksfrie miljøer også begrænse mængden af tobaksforurenede luft den enkelte borger udsættes for. Dette mindsker risikoen for passiv rygning og dermed for at udvikle forskellige typer kræft, hjerte-kar-sygdomme og luftvejssygdomme.

Oversigt over spor og aktiviteter
<p>Spor 1 – Fortsat indsats mod rygning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilbud til skolerne om forebyggende indsats på 6., 7., og 8. klassetrin v/CFU (Center for Undervisningsmidler) (8. klassetrin fokuserer på snus og nikotinposer). • Tilbud til skolerne om forebyggende indsats på 8. og 9. klassetrin v/CFU i samarbejde med SSP. • Tilbud om forebyggende indsats på ungdomsuddannelser • Som del af kriminalpræventiv handleplan v/ SSP. • Kommunal tandpleje. • Sundhedsplejen. • Tilskud til rygestopmedicin for udsatte grupper. • Gruppeforløb på kommunens apoteker og på arbejdspladser. • Individuelle forløb på apoteker, Sundhedscenter, Socialpsykiatrien. • Individuelle forløb til gravide og ægtefælle ved Sundhedscenter. • Individuel eller gruppeforløb til unge. • Samarbejde med regionen om udbredelse af metoden Very Brief Advice (VBA) på Sygehus Sønderjylland. • Stoplinjen.
<p>Spor 2 – Indsats mod snus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snusstop-kurser på kommunens sundhedscenter. • Tilbud til skolerne om forebyggende indsats på 6., 7., og 8. klassetrin v/CFU (Center for Undervisningsmidler) (8. klassetrin fokuserer på snus og nikotinposer). • Tilbud om forebyggende indsats på ungdomsuddannelser. • Tilbud til skolerne om forebyggende indsats på 8. og 9. klassetrin v/CFU i samarbejde med SSP. • Som del af kriminalpræventiv handleplan v/ SSP. • Kommunal tandpleje. • Sundhedsplejen. • Gode forbilleder og ambassadører.
<p>Spor 3 – Fremme af tobaksfrie miljøer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delpolitik for røgfri arbejdstid. • Understøtte tobaksfri campus. • Understøtte tobaksfri arbejdstid på ikke-kommunale arbejdspladser. • Tobaksfri skoletid på grundskoler.

Spør 1 – Fortsat indsats mod rygning

Det ser vi:

- Behov for fokus på denormalisering af rygning.
De fleste af dem, der ryger, begyndte inden de fyldte 18 år. Som ung er man mere sårbar over for nikotinen, da hjernen endnu ikke er færdigudviklet. Derfor er den forebyggende indsats, hvor rygning denormaliseres for børn og unge meget vigtig. Denormaliseringen af rygning kan øges ved, at færre børn og unge oplever rygning i deres omgivelser eksempelvis forældre eller i de miljøer, hvor de færdes.
- Det er fortsat vigtigt at understøtte og styrke motivation til rygestop. For at påbegynde og have succes med et rygestopforløb er det vigtigt, at den enkeltes motivation understøttes og styrkes.
- Behov for reducere af barrierer for rygestop. Der kan være mange årsager til, at man ikke kommer i gang med et rygestopforløb. Én af dem er omkostninger forbundet med den rygestopmedicin, der er en del af forløbet. For at flere kommer i gang med et rygestop, hjælper det at reducere barrierer for rygestop.

Det vil vi:

- Ingen børn og unge begynder at anvende tobaksprodukter, heller ikke røgfri alternativer som snus, nikotinposer, e-cigaretter og vandpibe.
- Aktivt inddrage og tilbyde forældre rådgivning og værktøjer til at håndtere udfordringer omkring tobak sammen med deres børn og unge.
- Tilskynde til at voksne er rollemodeller ved at skabe samarbejde på tværs samt tilbyde råd og vejledning til fritids- og kulturlivet.
- Have hurtig adgang til gratis rygestopforløb, så man kan starte, når motivationen til det er til stede.
- Aktivt opspore og øge opmærksomheden omkring mulighederne for rygestop. Dette skal blandt andet ske gennem samarbejde med hospitaler om elektronisk henvisning til rygestoptilbud i kommunen, f.eks. gennem VBA-metoden, samt formidling til borgere og medarbejdere omkring mulighederne for hjælp og støtte til rygestop.
- Have fokus på grupper, der har behov for en særlig indsats eller tilbud, herunder eksempelvis unge, psykisk syge og gravide, samt yde tilskud til udvalgte grupper.
- Tilbyde medarbejdere hjælp til rygestop og til at ændre rygevaner, så det er muligt for medarbejderne at klare sig gennem en arbejdsdag uden rygning eller helt opnå røgfrihed.
- Skabe tilbud tæt på borgerne i samarbejde med apoteker og arbejdspladser i kommunen.
- Ingen børn og unge begynder at ryge cigaretter.

Det gør vi:

<p>Tilbud til skolerne om forebyggelse på 6. og 7. klassetrin v/CFU</p> <p>I folkeskolen tilbydes CFU at lave tobaksforebyggende undervisning i 6. og 7. klasse. I 6. klasse er der fokus på dialogbaseret og involverende formidling af viden om tobak, skadevirkninger, forbrugsmønstre og valg i forhold til cigaretter, snus, vandpibe og e-cigaretter. I 7. klasse guides gennem en historisk tidslinje fra Columbus til den sidste nye rygelov. Efterfølgende diskuteres dilemmaer i klassen i forbindelse med rygekultur, og hvem der påvirker vores valg i dag. Formidlingen knyttes til kampagnen Røgfri Fremtid 2030 og revideres løbende i forhold til nye produkter og pædagogiske virkemidler.</p>
<p>Tilskud til rygestopmedicin for udsatte grupper</p> <p>Aabenraa Kommune yder i særlige tilfælde tilskud til rygestopmedicin i op til otte uger til storrygere. Der gives tilskud, hvor borgeren vurderes at være i målgruppen af borgere, der er socialt eller økonomisk udsat. Der er evidens for, at borgeren herved opnår større sandsynlighed for at lykkes med at blive røgfri. Tilskuddet vil bero på en individuel vurdering ved rygestoprådgiveren.</p>
<p>Gruppeforløb på kommunens apoteker</p> <p>Der udbydes gruppeforløb for voksne på kommunens apoteker, hvor der er mulighed for fremmøde på seks planlagte mødegange. Et gruppeforløb består af højst 12 deltagere, og hver deltager tilbydes en indledende samtale af 30-45 minutters varighed. Ud over fysisk fremmøde tilbydes der støtte via telefon og opfølgning via Stoplinjen.</p>
<p>Gruppeforløb på arbejdspladser</p> <p>Sundhedscenteret udbyder rygestop gruppeforløb på private virksomheder, når det efterspørges. Gruppeforløbene på virksomheder foregår efter stort set samme koncept som gruppeforløbene på apotekerne.</p>
<p>Individuelle forløb på apoteker og i sundhedscenter</p> <p>Individuelle rygestopforløb udbydes på apotekerne og i kommunens sundhedscenter. Et individuelt forløb består af fem til seks samtaler med individuel tilrettelæggelse, og borgerne tilbydes et telefonisk forløb via Stoplinjen.</p>
<p>Individuel eller gruppeforløb til unge</p> <p>Der tilbydes både individuelt tilrettelagte forløb og gruppeforløb målrettet unge, der gerne vil opnå et rygestop. Den individuelle rådgivning kan foregå lokalt på institutionen.</p>
<p>Individuelle forløb til gravide (og partner) hos jordemoder</p> <p>Aabenraa Kommune udbyder i samarbejde med Aabenraa Jordemoderkonsultation individuelle rygestopforløb med ca. fem samtaler til gravide, eventuelt sammen med deres partner. Rygestopforløbene varetages af rygestoprådgiver ved Sundhedscenteret.</p>
<p>Samarbejde med regionen vedr. VBA på Sygehus Sønderjylland</p> <p>Personalet på Sygehus Sønderjylland anvender VBA-modellen (Very Brief Advice) over for patienterne. Hvis patienten er interesseret i et rygestoptilbud sendes henvisning til Sundhedscenter.</p>
<p>Tilbud til skolerne om forebyggende indsats på 8. og 9. klassetrin v/CFU i samarbejde med SSP</p> <p>CFU Sundhed & Trivsel har i samarbejde med SSP, skole- og sundhedsforvaltningen udarbejdet et forløb, der tilbydes til 8. klasserne i Aabenraa Kommune, hvor der tages fat på risikoadfærd, sociale overdrivelser og social pejling. Forløbet tager udgangspunkt i en kahoot (quiz) om forskellige risikoområder, bl.a. tobak, alkohol, kriminalitet og hash/stoffer. Eleverne tester deres tro/viden om deres jævnaldrendes faktiske adfærd i både Aabenraa Kommune og på landsplan.</p>
<p>Tilbud om forebyggende indsats på ungdomsuddannelser</p> <p>Såfremt ungdomsuddannelser forespørger det, tilbyder Sundhedscenteret en forebyggende indsats til skolens personale/ledelse om røgfri institution eller til ungdomsuddannelsens</p>

elever om forebyggelse af rygestart information om hjælp til nikotin-stop. Dette tilbydes som enten et kortere oplæg eller et længere event.

Som del af kriminalpræventiv temahandleplan v/SSP
Tobak indgår i oplæg til børn, unge og deres forældre i forbindelse med den kriminalpræventive indsats.

Kommunal tandpleje

Den kommunale tandpleje spørger systematisk til rygevaner og henviser interesserede til rygestoptilbud i kommunen eller til et af de nationale rygestoptilbud.

Sundhedsplejen

Sundhedsplejersker og forældre drøfter evt. rygning og børns udsætning for tobaksforurenet røg. Sundhedsplejersker henviser til rygestoptilbud i kommunen eller til nationale rygestoptilbud.

Sundhedsplejen inkluderer systematisk rygning i udskolingssamtalen i folkeskolens afgangsklasser og elever, der ryger, modtager et tilbud om hjælp til rygestop.

Stoplinjen

Der tilbydes gratis telefonisk rådgivning til alle borgere.

Spør 2 – Indsats mod snus

Det ser vi:

- Behov for forebyggelse af brugen af flere produkter end cigaretter. Der ses på nuværende tidspunkt et skifte i borgerens tobaksvaner, hvor flere unge starter med at bruge røgfri tobak eller skifter cigaretterne ud med snus. For at understøtte en fortsat denormalisering af brugen af tobak og nikotin, skal den forebyggende indsats i forhold til røgfri tobak behandles på lige fod med rygning.
- Der er en særskilt udfordring med brugen af snus i idrætsmiljøer, hvor snus ses som et alternativt til cigaretter, da det ikke bliver set som skadeligt for konditionen, ligesom der i visse tilfælde opstår misforståelser om snus som præstationsfremmende middel.
- Der er behov for at udbrede viden om de negative og skadelige konsekvenser af brug af nikotinprodukter til de voksne rollemodeller omkring børn og unge. Der er allerede landsdækkende tiltag i gang, men der kan være et potentiale i lokale indsatser for at udbrede viden, samt arbejde med lokale positive rollemodeller for at mindske risikoen for misforståelser omkring nye tobaksprodukter.

Det vil vi:

- Ingen børn og unge begynder at anvende tobaksprodukter, heller ikke det røgfri alternativer som snus, nikotinposer, e-cigaretter og vandpipe.
- Aktivt inddrage og tilbyde forældre rådgivning og værktøjer til at håndtere udfordringer omkring tobak sammen med deres børn og unge.
- Tilskynde til at voksne er rollemodeller ved at skabe samarbejde på tværs samt tilbyde råd og vejledning til fritids og kulturlivet.
- Tilbyde forskellige og tilpassede rygestopindsatser, således at flest mulige borgere og medarbejdere har mulighed for at opnå frihed fra tobak. Det gælder både individuel og gruppebaserede tilbud samt målrettede tilbud til udvalgte grupper, hvor der er evidens for dette.
- Gratis deltagelse i snusstop-kurser.

Det gør vi:

Tilbud til skolerne om forebyggende indsats på 8. klassetrin v/CFU i samarbejde med SSP

CFU Sundhed & Trivsel har i samarbejde med SSP, skole- og sundhedsforvaltningen udarbejdet et forløb, der tilbydes til 8. klasserne i Aabenraa Kommune, hvor der tages fat på risikoadfærd, sociale overdrivelser og social pejling.

Forløbet tager udgangspunkt i en kahoot (quiz) om forskellige risikoområder, bl.a. tobak, alkohol, kriminalitet og hash/stoffer. Eleverne tester deres tro/viden om deres jævnaldrendes faktiske adfærd i både Aabenraa Kommune og på landsplan.

Gruppeforløb på arbejdspladser

Sundhedscenteret udbyder gruppeforløb omkring snusstop på kommunale og private virksomheder, når det efterspørges.

Individuel eller gruppeforløb til unge

Der tilbydes både individuelt tilrettelagte og gruppeforløb målrettet unge, der gerne vil opnå at stoppe med at bruge snus. Den individuelle rådgivning kan foregå lokalt på institutionen.

Kommunal tandpleje

Den kommunale tandpleje spørger systematisk til vaner omkring tobak og henviser interesserede til tilbud omkring snusstop. I forbindelse med den igangværende udvikling, hvor der ses øget brug af snus, har den kommunale tandpleje fokus på denne nye problemstilling – også set i lyset af udvidelsen af tandpleje op til 21 år.

Sundhedsplejen

Sundhedsplejersker og forældre drøfter evt. rygning og børns udsætning for tobaksforurenet røg.

Sundhedsplejersker henviser til rygestoptilbud i kommunen eller til nationale rygestoptilbud.

Sundhedsplejen inkluderer systematisk rygning i udskolingssamtalen i folkeskolens afgangsklasser og elever, der ryger, modtager et tilbud om hjælp til rygestop.

Stoplinjen

Der tilbydes gratis telefonisk rådgivning til alle borgere.

Kommunikationsindsats

Kommunen udarbejder allerede informationsmateriale i forhold til at stoppe brugen af tobak, men pga. misforståelserne omkring de nye tobaksprodukter, er der behov for øget kommunikationsarbejde, f.eks. omkring awarenesskampagner, ligesom der kigges relevante grupper for formidling, herunder f.eks. gennem Borgerservice og Jobcenter.

Spør 3 – Fremme af tobaksfrie miljøer

Det ser vi:

- Der er dokumentation for, at tobaksfrie miljøer begrænser udsættelsen for tobaksforurenede luft og bidrager til at mindske risikoen for at udvikle flere former for kræft, hjerte-kar-sygdomme og luftvejssygdomme som f.eks. astma.
- Tobaksfrie miljøer bidrager derudover til denormalisering af rygning og forebygger derigennem både brugen af tobak blandt børn og unge samt tilbagefald hos tidligere brugere, fordi de i mindre grad oplever brug af tobak i deres hverdag.
- Der er allerede landsdækkende tiltag i gang for at skabe tobaksfrie miljøer og derved udbygge forståelsen af at tobak ikke kun er cigaretter. Den stigende brug af tobaksfrie produkter, gør at der er behov for også lokalt at sætte fokus på at videreudvikle røgfri miljøer til tobaksfrie miljøer.

Det vil vi:

- Alle borgere, besøgende og medarbejdere i Aabenraa Kommune kan færdes i et røgfrit arbejdsmiljø uden de gener og den reelle sundhedsfare, der er ved passiv rygning.
- Modvirke at unge indbyder hinanden til brug af tobak ved at tilbyde rådgivning til skoler og ungdomsuddannelser.
- Give råd og vejledning samt understøttelse til ikke-kommunale arbejdspladser til at igangsætte initiativer, hvis der er et lokalt ønske om tobaksfri arbejdstid eller sundere vaner.
- Arbejde for tobaksfrie kommunale idræts- og kulturfaciliteter, samt give råd og vejledning til private aktører om tobaksfrie arealer.
- Aabenraa Kommune har i 2021 indført røgfrit arbejdsmiljø gennem "Delpolitik for røgfri arbejdstid". Delpolitikken skal revideres i denne temahandleplans periode og i den forbindelse vil det være naturligt at drøfte muligheden for at udvide fokus fra røgfrit til tobaksfrit arbejdsmiljø.

Det gør vi:

Del-politik for røgfri arbejdstid

Arbejdstiden er røgfri for alle medarbejdere i Aabenraa Kommune. I forbindelse hermed tilbydes rygestopkurser til medarbejdere, der ønsker et rygestop eller rådgivning til medarbejdere, som ønsker at ændre rygevaner.

Kommunen arbejder for at minimere risikofaktorer, der er årsag til sygdom. Delpolitik for røgfri arbejdstid skal understøtte denne indsats samt den overordnede personalepolitik, herunder at bidrage til at skabe sunde medarbejdere på sunde arbejdspladser. Formålet med røgfri arbejdstid er at sikre, at alle medarbejdere i Aabenraa Kommune kan færdes i et røgfrit arbejdsmiljø, uden de gener, og den reelle sundhedsfare, der er ved passiv rygning.

Understøtte tobaksfri campus

Der er lovkrav om tobaksfri skoletid på ungdomsuddannelser fra skoleåret 2021/2022.

Kommunen kan samarbejde med produktionsskoler og ungdomsuddannelser og hjælpe med at sikre, at elever og ansatte får hjælp til at håndtere røgfri skoletid og får hjælp til at stoppe med at bruge tobak, hvis de ønsker dette.

Understøtte tobaksfri arbejdstid på ikke-kommunale arbejdspladser

Sundhedscenteret vejleder ikke-kommunale arbejdspladser i en tobaksfri hverdag, hvilket skal inspirere til indførelsen af tobaksfri arbejdstid og afskaffelse af rygerum.

Tobaksfri skoletid på grundskoler

Som en del af den nationale tobakstemahandleplan er der tobaksfri skoletid for eleverne på kommunens folkeskoler og ungdomsskolen. Tobaksfri skoletid betyder, at elever ikke må ryge i skoletiden eller på anden måde skal konfronteres med tobak, heller ikke uden for skolens område. Tobaksfri skoletid er det mest anbefalede redskab til at forebygge rygestart hos elever i grundskolen, da de unge derved ikke i skoletiden påvirker hinanden til at ryge eller bruge andre former for tobak, herunder snus.

Kommunikationsindsats

Kommunen udarbejder allerede informationsmateriale i forhold til at fremme røgfri miljøer og denne indsats vil fortsætte gennem kommunens kommunikationskanaler, f.eks.

medarbejderportalen. Derudover er der et potentiale i forhold til kommunikationskampagner der populært sagt skal skabe *awareness* omkring de skadelige virkninger af særligt snus.